Lietas Nr. A420219225
A42-00734-26/21
ECLI:LV:ADRJRIT:2026:0430.A420219225.2.S

Administratīvā rajona tiesa

Rīgas tiesu nams

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2026. gada 30. aprīlī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Ilona Petrovska,

piedaloties pieteicējas /Nosaukums A/ pilnvarotajam pārstāvim zvērinātam advokātam Jurijam Baibakovam, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pilnvarotajam pārstāvim /Persona B/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /Nosaukums A/ pieteikuma par Valsts ieņēmumu dienesta 2025. gada 13. augusta lēmuma Nr. 30.8/22.10/2667 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar pārsūdzēto Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – dienests) ģenerāldirektora 2025. gada 13. augusta lēmumu Nr.30.8/22.10/2667 nolemts atstāt negrozītu dienesta Nelegāli iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas pārvaldes direktora 2025. gada 18. jūnija sākotnējo lēmumu Nr. 30.8/12.5/1274, ar kuru pieteicējai /Nosaukums A/ piemērota soda nauda 1500*euro* par Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma (turpmāk – Novēršanas likums) 78. panta pirmās daļas 3. punktā noteikto prasību pārkāpumu. Lēmums pamatots ar turpmāk norādītiem argumentiem.

[1.1] No lietas materiāliem redzams, ka pieteicēja pati 2022. gada 20. septembrī ir reģistrējusies par likuma subjektu ar 1. septembri, Elektroniskās deklarēšanas sistēmā iesniedzot ziņojumu par darbības veidu un atbildīgās personas iecelšanu.

Izvērtējot pieteicējas apgalvojumu, ka reģistrācija kā likuma subjektam veikta kļūdaini amatpersonas vecuma dēļ un dokumentā neesot bijusi norāde uz saistību ar Novēršanas likumu, konstatēts, lai elektroniskās deklarēšanas sistēmā izvēlētos strīdus ziņojumus un tos aizpildītu, ir jāizveido jauns dokuments sadaļā "No veidlapas", kurā, izvēloties dokumentu grupu ar nosaukumu "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas ziņojumi", ir pieejams nodokļa maksātāja ziņojums par darbības veidu. Pieteicēja nav sniegusi argumentus, ka veidlapa aizpildīta citiem mērķiem, tāpēc kļūdaina iesniegšana ir maz ticama.

[1.2] Novēršanas likuma subjekta statusa zaudēšana uz likuma subjekta vienpusēja paziņojuma pamata nav pieļaujama. Pamats veikt izmaiņas likuma subjekta statusā ir attiecīgo faktu konstatēšana, kas apliecina likuma statusa zaudēšanu (vai tā kļūdainu reģistrāciju).

Par neatbilstību likuma subjekta statusam personai ir jāinformē dienests, taču par to, vai ir pamats veikt izmaiņas likuma subjekta statusā, lemj dienests pēc attiecīgo faktu konstatēšanas. Šo faktu pierādīšana ir attiecīgās personas pienākums.

[1.3] Lai noteiktu, vai persona ir likuma subjekts, ir jānoskaidro, ar ko persona nodarbojas, kā personas darbības būtu kvalificējamas un secīgi – vai šīs darbības atbilst likumā uzskaitītajām darbībām.

Lietas materiālos ir divi pieteicējas darījuma ar /Nosaukums B/ apliecinošo dokumentu atvasinājumi, kā arī grāmatvedības kontu plāns un grāmatvedības uzskaites konta 2310 "Norēķini ar pircējiem un pasūtītājiem" izraksti par 2021.-2023. gadu un 2024. gada janvāri-aprīli. Dienesta 2024. gada 16. augustā veiktajā pārbaudē secināts, ka atbilstoši iesniegtajiem dokumentiem nav iespējams konstatēt, konkrēti kāda veida pakalpojumus uzņēmums ir sniedzis un vai tie ir atbilstoši Legalizācijas novēršanas likuma subjektu darbībai, kuri ir pakļauti dienesta kā uzraugošās un kontrolējošās iestādes uzraudzībai, tāpēc izvērtēšanai ir nepieciešami visi dienesta 2024. gada 28. maija vēstulē Nr. 30.8/12.3/955 norādītie dokumenti. Pieprasītie dokumenti netika iesniegti, kā arī pieteicēja nav sniegusi izvērstu paskaidrojumu par savu darbību. Neizpildot dienesta prasības, pieteicējai ir jārēķinās ar savas rīcības sekām.

[1.4] No Novēršanas likuma normām izriet, ka dienestam kā uzraudzības un kontroles institūcijai ir piešķirta plaša rīcības brīvība par Novēršanas likuma pārkāpumiem katrā konkrētajā gadījumā noteikt likuma subjektam piemērojamo sankciju vai uzraudzības pasākumu veidu un apmēru. Vadlīnijas ir saistošas pašai iestādei, nevis privātpersonai, un tās nosaka detalizētākus kritērijus piemērojamo sankciju veida un apmēra noteikšanai noteiktajos apstākļos.

Pieteicēja ilgstoši nav iesniegusi visus dienesta pieprasītos dokumentus, kas bija

nepieciešami objektīvai izvērtēšanai. Pretēji pieteicējas paustajam viedoklim, nav nodrošināta pienācīga sadarbība ar nodokļu administrāciju, ignorējot vairākkārtējos skaidrojumus un pieprasījumus dokumentu uzrādīšanai. Šāda rīcība liecina par apzinātu izvairīšanos no pārbaudes veikšanas, kā arī par ierobežotas informācijas sniegšanu, kas būtiski apgrūtina saimnieciskās darbības veidu izvērtēšanu. Pieteicējai piemērotā soda nauda ir pamatota un samērīga.

[2] Nepiekrītot dienesta lēmumam, pieteicēja vērsās ar pieteikumu tiesā. Pieteikums pamatots ar turpmāk minēto.

[2.1] Pieteicēja nav uzskatāma par Novēršanas likuma subjektu, jo attiecībā uz viņu nav konstatējamas Novēršanas likumā norādītās pazīmes. Tas, ka pieteicējai ir reģistrēts ar transportlīdzekļu tirdzniecību saistīts darbības veids ("Starpniecība transportlīdzekļu tirdzniecībā"), neveido automātisku iekļaušanu Legalizācijas novēršanas likuma subjektu sarakstā, it īpaši pie nosacījuma, ka transportlīdzekļu atsavināšanai kā pieteicēja darbības virzienam konkrētajā gadījumā piemīt izteikti epizodisks raksturs. Turklāt visi pieteicējas ar transportlīdzekļiem saistītie darījumi ir veikti tikai un vienīgi ar bezskaidras naudas pārskaitījumiem, par ko tika sniegta attiecīga informācija un dokumenti. Līdz ar to nevar būt šaubu, ka pieteicēja ir izpildījusi informācijas sniegšanas pienākumu.

[2.2] Dienesta pieprasījums iesniegt arī "bankas norēķinu kontu izrakstus par laika periodu no 2023.gada 1.janvāra līdz 2023.gada 31.decembrim un no 2024.gada 1.janvāra līdz 2024.gada 30.aprīlim" atzīstams par nepamatotu un par tādu, kas pārsniedz pieprasījuma/pārbaudes mērķi, un attiecīgi arī šādu apsvērumu dēļ nevar iestāties pienākums to izpildīt. Proti, minētā informācija dienesta norādītās pārbaudes veikšanas mērķim objektīvi nav nepieciešama un dienests tā arī skaidri un pamatoti nav norādījis, kāpēc informāciju vēlas redzēt un kāpēc tam būtu pamats to saņemt, jo īpaši apstākļos, kad Novēršanas likuma tvērumā ir tikai darījumi skaidrā naudā.

[2.3] Par nepamatotu arī atzīstama lēmuma esošā atsauce uz Novēršanas likuma 47. panta $1.^{1}$daļu, jo neviens no lietas pamatā esošiem pierādījumiem nevar novest līdz pamatotam apgalvojumam, ka pieteicēja atbilstu Novēršanas likuma subjekta statusam.

[2.4] Lai arī šī lieta tiek skatīta administratīvā procesa ietvaros, tomēr šīs lietas pamatā piemērotais naudas sods ir pielīdzināms krimināLsodam, secīgi, nosakot to, ir jāņem vērā arī krimināltiesības pastāvošie soda noteikšanas kritēriji, tātad arī iespējama pārkāpēja subjektīvā attieksme pret esošo situāciju un soda kā tiesību institūta mērķis. Par nepamatotu atzīstams arī uzliktais naudas sods (un kopumā lēmums), jo tas ir piemērots par tādu normatīvo aktu prasību neievērošanu, kuru ievērošanas pienākums pieteicējai nepastāv, kas vērā ņemams arī kopsakarā ar to, ka nosakot sodu, netika ņemti vērā visi būtiskie apstākļi (piemēram, subjektīvā attieksme pret esošo situāciju), un soda piemērošana konkrētajā gadījumā nesasniedz un nevar sasniegt soda mērķus, proti, sodīšanas un prevencijas mērķus.

[3] Tiesā saņemtajos rakstveida paskaidrojumos dienests pieteikumu neatzīst un lūdz noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādīto.

Papildus paskaidro, ka ņemot vērā pieteicējas Novēršanas likuma subjekta statusa reģistrācijas faktu un pieteicējas lūgumu apstiprināt Novēršanas likuma subjekta statusa neesību, dienestam bija tiesiskais pamats veikt pieteicējas pārbaudi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas jomā un pieprasīt no pieteicējas attiecīgus dokumentus un informāciju, lai izvērtētu pieteicējas atbilstību Novēršanas likuma 3. panta pirmajā daļā noteiktajam.

Vērtējot lietas apstākļus kopsakarā ar Novēršanas likuma 47. pantu un 46. panta pirmo daļu, it īpaši dienesta pienākumu veikt uzraugāmo un kontrolējamo likuma subjektu darbinieku apmācību un vadlīniju izstrādi jautājumos, kas saistīti ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanu, secināms, ka nav tiesiska pamata anulēt pieteicējas Legalizācijas novēršanas likuma subjekta statusu. Turklāt konstatējams, ka pieteicēja nav izpildījusi Administratīvā procesa likuma un Novēršanas likumā noteiktos pienākumus, attiecīgi pieteicējai piemērojamas Novēršanas likuma 78. panta pirmajā daļā paredzētās sankcijas.

Pieteicēja ilgstoši veica saimniecisko darbību ar aktīvu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas subjekta statusu un līdz aicinājumam uz pārbaudi nebija lūgusi anulēt Novēršanas likuma subjekta statusu.

Šajā lietā piemērotā sankcija nav uzskatāma par krimināLsodu, līdz ar to nav nepieciešams konstatēt noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes.

Pieteicēja iesniedza pārbaudei pieprasītos dokumentus tikai daļēji, nav pilnībā izpildījusi dienesta prasību nodrošināt pārbaudes veikšanu un uzrādīt visus pieprasītos dokumentus, tādējādi ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma un Novēršanas likuma $37.^2$ panta prasības.

Piemērojot sankciju pieteicējai, dienests vadījies no 2023. gada 29. septembrī apstiprinātajām vadlīnijām "Sankciju noteikšanas vadlīnijas par Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas novēršanas likuma un Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma pārkāpumiem Valsts ieņēmumu dienesta uzraudzībā esošajiem likuma subjektiem" (pieejamas: /Tīmekļvietne A/) (turpmāk – vadlīnijas).

Izvērtējot pieteicējas izdarīto pārkāpumu smagumu, ilgumu, pieteicējas finansiālo stāvokli un to, ka pieteicēja nesadarbojusies ar dienestu, secināms, ka pieteicējai uzliktā soda nauda ir lietderīga, atbilstoša izdarīto pārkāpumu raksturam, un ir samērīga.

Motīvu daļa

[4] Ar pārsūdzēto lēmumu atstāta spēkā pieteicējai piemērotā soda nauda 1500 *euro* apmērā par Novēršanas likuma $37.^2$ panta prasību neievērošanu, proti, pieteicēja kā Novēršanas likuma subjekts neveica tai likumā noteiktos pienākumus, kā arī neiesniedza dienestam kā uzraudzības un kontroles institūcijai visus tā pieprasītos dokumentus.

Pieteicēja minētajam nepiekrīt, norādot, ka nav uzskatāma par Novēršanas likuma subjektu, kā arī ir iesniegusi dienestam visus dokumentus, kas pieteicējas ieskatā attiecas uz dienesta pieprasījumiem.

Tādējādi, lietā ir strīds par to, vai pieteicēja ir Novēršanas likuma subjekts, vai ir izpildījusi no šī likuma izrietošos pienākumus, kā arī par to, vai dienestam iesniegusi visus pieprasītos dokumentus.

[5] Saskaņā ar Novēršanas likuma 3. panta pirmās daļas 9. punktu par šā likuma subjektiem uzskatāmas juridiskās personas, kas nodarbojas ar transportlīdzekļu tirdzniecību, kā arī ar starpniecību minētajos darījumos vai cita veida pakalpojumu sniegšanu, ja maksājumu veic skaidrā naudā vai skaidru naudu par šo darījumu iemaksā kredītiestādē pārdevēja kontā 10 000 *euro* vai lielākā apmērā vai valūtā, kas saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu darījuma veikšanas dienas sākumā ir ekvivalenta 10 000 *euro* vai pārsniedz šo summu, neatkarīgi no tā, vai šo darījumu veic kā vienu operāciju vai kā vairākas savstarpēji saistītas operācijas.

Novēršanas likuma 45. panta otrās daļas 5. punkts citastarp noteica, ka dienests uzrauga juridiskās personas, kas nodarbojas ar transportlīdzekļu tirdzniecību, kā arī starpniecību minētajos darījumos vai cita veida pakalpojumu sniegšanu, ja maksājumu veic skaidrā naudā vai skaidru naudu par šo darījumu iemaksā kredītiestādē pārdevēja kontā 10 000 *euro* vai lielākā apmērā vai ārvalstu valūtā, kas saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu darījuma veikšanas dienas sākumā ir ekvivalenta 10 000 *euro* vai pārsniedz šo summu, neatkarīgi no tā, vai šo darījumu veic kā vienu operāciju vai kā vairākas savstarpēji saistītas operācijas.

Savukārt minētā panta ceturtā daļa noteica, ka šā panta otrās daļas 5. punktā minētie likuma subjekti 10 darbdienu laikā pēc darījuma attiecību uzsākšanas dienas, darījuma partneru vienošanās par darījumu, pakalpojumu sniegšanu un saņemšanu iesniedz dienestam ziņojumu par savu darbības veidu.

No minētajām tiesību normām izriet, ka gadījumā, ja persona veic vai plāno veikt minētajās tiesību normās norādītās darbības, tā atbilst Novēršanas likuma subjekta pazīmēm un tai ir pienākums iesniegt dienestam ziņojumu par savu darbību, tādējādi reģistrējoties Novēršanas likuma subjektu reģistrā.

Ievērojot iepriekš minētajās tiesību normās noteikto un izvērtējot konkrētās lietas apstākļus, tiesa secina, ka pieteicēja savas saimnieciskās darbības kritērijus novērtēja kā atbilstošus Novēršanas likuma 3. panta pirmās daļas 9. punktā noteiktajām likuma subjekta pazīmēm un 2022. gada 20. septembrī ir reģistrējusies, turklāt līdz pat šim brīdim ir reģistrēta, par Novēršanas likuma subjektu sākot ar 1. septembri, elektroniskās deklarēšanas sistēmā iesniedzot ziņojumu par darbības veidu un atbildīgās personas iecelšanu. Savukārt dienestam ir tiesības paļauties, ka pieteicēja, reģistrējoties kā Novēršanas likuma subjekts, ir izvērtējusi savas saimnieciskās darbības kritēriju atbilstību likuma subjekta pazīmēm attiecībā tās uz esošajiem vai iecerētajiem darījumiem un apzinās ar šo statusu saistīto pienākumu apjomu.

Tiesas sēdē pieteicējas pilnvarotais pārstāvis paskaidroja, ka, lai gan pieteicējas amatpersona Elektroniskās deklarēšanas sistēmā iesniedza dienestam ziņojumu par darbības veidu un atbildīgās personas iecelšanu, tomēr uzskata, ka pati nav reģistrējusies kā Novēršanas likuma subjekts, jo neveic minētajā likumā norādītās darbības. Pieteicēja uzskata, ka Novēršanas likuma subjektu reģistrā pieteicēju ir reģistrējis dienests.

Tiesa minētos pieteicējas argumentus noraida kā nepamatotus, jo kā to tiesas sēdē pamatoti norādīja dienesta pilnvarotais pārstāvis, Novēršanas likuma subjektu reģistrā persona var reģistrēties un iecelt atbildīgo personu tikai pati, tāpat arī pārtraukt vai anulēt savu statusu reģistrā var pati persona. Pieteicējas pilnvarotais pārstāvis tiesas sēdē atzina, ka pieteicējas atbildīgā persona pati ir iesniegusi dienestam ziņojumu par savu darbības veidu. Tai pat laikā nav apzinājusies, ka tā ir reģistrācija Novēršanas likuma subjektu reģistrā. Tiesa kritiski vērtē šādu skaidrojumu, jo Elektroniskās deklarēšanas sistēmā personām ir brīva iespēja izvēlēties aizpildāmos dokumentus un veikt attiecīgos ierakstus.

Konkrētajā gadījumā nav nozīmes arī pieteicējas argumentam, ka pieteicēja nav veikusi Novēršanas likuma subjektu identificējošus darījumus, jo tikai pati pieteicēja vislabāk var zināt savas saimnieciskās darbības aspektus. Proti, ja pieteicēja, atbilstoši tiesību normās noteiktajam, iesniedza dienestam ziņojumu par savu darbības veidu, tā atzina, ka atbilst Novēršanas likuma subjekta pazīmēm. Aizpildot Elektroniskās deklarēšanas sistēmā minēto ziņojumu un ieceļot atbildīgo personu, pieteicēja pati reģistrējās Novēršanas likuma subjektu reģistrā, savukārt dienests nevar personu bez tās piekrišanas jebkur reģistrēt.

Tādējādi, ja pieteicēja reģistrējās kā Novēršanas likuma subjekts, dienestam nebija pamata apšaubīt pieteicējas lēmumu, bet tikai uzraudzīt un kontrolēt likuma subjekta pienākumu izpildi.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka pieteicējai, reģistrējoties dienestā kā Novēršanas likuma subjektam, bija jāapzinās ar šo statusu saistītie pienākumi un jānodrošina to atbilstoša izpilde.

[6] Novēršanas likuma 37.^{2} pants noteic, ka likuma subjekts dokumentē klienta izpētes pasākumus, kā arī informāciju par visiem klienta veiktajiem un saņemtajiem maksājumiem un pēc uzraudzības un kontroles institūcijas vai Finanšu izlūkošanas dienesta pieprasījuma tajā noteiktajā termiņā uzrāda šos dokumentus likuma subjekta uzraudzības un kontroles institūcijai vai iesniedz šo dokumentu kopijas Finanšu izlūkošanas dienestam.

Atbilstoši Novēršanas likuma 45. panta otrajai daļai izskatāmajā gadījumā dienests ir institūcija, kas veic Novēršanas likuma subjektu uzraudzību un kontroli.

Novēršanas likuma 46. panta pirmās daļas 3. punkts noteic, ka uzraudzības un kontroles institūcijai ir pienākums veikt regulāras pārbaudes, lai izvērtētu, kā likuma subjekts izpilda likuma prasības.

Līdz ar to subjektam ir pienākums ne tikai dokumentēt klienta izpētes pasākumus un informāciju par visiem klienta veiktajiem un saņemtajiem maksājumiem, bet arī glabāt un uzrādīt uzraudzības un kontroles institūcijai.

Ņemot vērā, ka pieteicēja ir reģistrējusies kā Novēršanas likuma subjekts, reģistrētais darbības veids – "Starpniecība transportlīdzekļu tirdzniecībā", tad Novēršanas likuma prasību izpildes pārbaudes veikšanai dienesta pamatoti pieprasīja pieteicējai iesniegt dokumentus, kas sniedz pilnīgu informāciju par pieteicējas sniegtajiem pakalpojumiem par pārbaudāmo laika periodu un uzņēmuma saimniecisko darbību. Turklāt, tikai pēc pieprasīto dokumentu izvērtēšanas dienests citastarp var konstatēt, vai pieteicēja atbilst vai neatbilst Novēršanas likuma subjekta statusam.

[7] No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka pieteicēja dienestam norādījusi, ka tā nav Novēršanas likuma subjekts, jo pārbaudāmajā periodā, proti, no 2023. gada 1. janvāra līdz 2024. gada 30. aprīlim, ir veikusi tikai vienu transportlīdzekļa atsavināšanas darījumu, par ko norēķini veikti bezskaidras naudas veidā un to apliecina nodokļu administrācijā iesniegtie dokumenti.

Pieteicēja dienestam iesniegusi darījuma ar /Nosaukums B/apliecinošo dokumentu atvasinājumus: 2023. gada 20. februāra *invoice*Nr. 2/02-2023 un /Nosaukums C/ norēķina konta pārskatu par periodu no 2023. gada 1. februāra līdz 28. februārim, kurā atlasīts 2023. gada 27. februāra maksājums /Summa ciparos/*euro* apmērā, kā arī grāmatvedības kontu plānu un grāmatvedības uzskaites konta 2310 "Norēķini ar pircējiem un pasūtītājiem" izrakstus par 2021.-2023. gadu un 2024. gada janvāri-aprīli.

No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka dienests ar 2024. gada 28. maija vēstuli Nr. 30.8/12.3/955 informēja pieteicēju par plānoto pārbaudi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas jomā (turpmāk – pārbaude) 12. jūnijā. Dienests lūdza pieteicēju sagatavot izstrādāto noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas risku novēršanas un starptautisko un nacionālo sankciju riska pārvaldīšanas iekšējās kontroles sistēmu, tai skaitā izstrādātās un dokumentētās attiecīgās politikas un procedūras, kā arī tās ieviešanu apliecinošos dokumentus. Tāpat lūdza pārbaudei sagatavot dokumentus un grāmatvedības reģistrus (galveno grāmatu vai žurnālu virsgrāmatu, sadarbības un/vai aizdevuma līgumus, grāmatvedības reģistrus – debitoru un kreditoru apgrozījumus, darījuma attaisnojuma dokumentus, bankas norēķinu kontu izrakstus par laika periodu no 2023. gada 1. janvāra līdz 2024. gada 30. aprīlim) un visu klientu izpētes un uzraudzības procesa ietvaros iegūto informāciju.

Atbildot uz minēto dienesta vēstuli, pieteicēja 2024. gada 2. jūnija iesniegumā norādījusi, ka nav Novēršanas likums subjekts, jo: 1) pieteicējas reģistrētais ar transportlīdzekļu tirdzniecību saistītais darbības veids automātiski to neiekļauj minētā likuma subjektu sarakstā; 2) darījumos ar transportlīdzekļiem norēķini veikti tikai bezskaidrā naudā, kas neatbilst Novēršanas likuma 3. panta pirmās daļas 9. punkta nosacījumam, kad persona uzskatāma par šā likuma subjektu. Turklāt pārbaudāmajā periodā pieteicēja veikusi tikai vienu

transportlīdzekļa atsavināšanas darījumu un to apliecina iesniegumam pievienotie dokumenti; 3) viena transportlīdzekļa atsavināšana pārbaudāmajā periodā par 27 000,00 *euro* nepārprotami norāda, ka transportlīdzekļu tirdzniecībai kā darbības virzienam pieteicējas gadījumā ir izteikti epizodisks raksturs un atbilstoši 2023. gada pārskatam tas veidoja mazāks par 3% no neto apgrozījuma. Vienlaikus pieteicēja izteikusi lūgumu atzīt, ka tā nav Novēršanas likuma subjekts un atcelt plānoto pārbaudi.

Dienests 2024. gada 16. augusta pārbaudes aktā Nr. 12.2-3/254 norādījis, ka atbilstoši iesniegtajiem dokumentiem nav iespējams konstatēt, konkrēti kāda veida pakalpojumus uzņēmums ir sniedzis un vai tie ir atbilstoši Novēršanas likuma subjektu darbībai, kuri ir pakļauti dienestam kā uzraugošās un kontrolējošās iestādes uzraudzībai, tāpēc izvērtēšanai ir nepieciešami visi dienesta 2024. gada 28. maija vēstulē Nr. 30.8/12.3/955 norādītie dokumenti.

Tiesa konstatē, ka dienests vairākkārtīgi aicināja pieteicēju iesniegt pieprasītos dokumentus, vienlaikus informējot, ka par pieteicējas darbības atbilstību kādam no Novēršanas likumā minētajiem darbības veidiem un pārbaudes iespējamo izbeigšanu tiks lemts pēc pieprasīto dokumentu saņemšanas un izvērtēšanas.

Savukārt pieteicēja, turpinot uzturēt argumentāciju, ka nav uzskatāma par Novēršanas likuma subjektu, vairākkārt lūgusi izslēgt to no minētā likuma subjektu reģistra, kā arī pagarināt dokumentu iesniegšanas termiņu un sniegt skaidrojumu par pārbaudes uzsākšanas iemesliem un tiesisko pamatu.

No pārsūdzētā lēmuma tiesa konstatē un lietā par to nav strīda, ka pieteicēja daļēji iesniedza 2024. gada 28. maija vēstulē Nr. 30.8/12.3/955 pārbaudes veikšanai pieprasītos dokumentus, piemēram, subjekta grāmatvedības kontu plānu, grāmatvedības uzskaites konta 2310 "Norēķini ar pircējiem un pasūtītājiem" izrakstu par 2021.-2023. gadu un 2024. gada janvāri-aprīli, darījumu ar /Nosaukums B/ apliecinošos dokumentus (*invoice*, CMR, /Nosaukums C/ norēķina konta izrakstu tikai par*invoice* apmaksu) par 2023. gada februāri un maiju.

Dienests ar 2024. gada 4. decembra vēstuli Nr. VID.4.1/12.5/2019 lūdza pieteicēju līdz 2025. gada 6. janvārim iesniegt pārējos dokumentus, kas minēti dienesta 2024. gada 28. maija vēstulē Nr. 30.8/12.3/955. Savukārt, pieteicēja pieprasītos papildus dokumentus neiesniedza.

Tādējādi, kā tas izriet no lietas materiāliem, pieteicēja līdz pat pārsūdzētā lēmuma pieņemšanai, atstājot bez ievērības arī dienesta 2024. gada 4. decembra vēstulē Nr. VID.4.1/12.5/2019 izteikto lūgumu iesniegt dienesta 2024. gada 28. maija vēstulē Nr. 30.8/12.3/955 pieprasītos dokumentu, neiesniedza dienestā visus pieprasītos dokumentus, lai pēc to izvērtēšanas lemtu par pieteicējas saimnieciskās darbības atbilstību likumā noteiktajiem darbības veidiem, tostarp "Starpniecība transportlīdzekļu tirdzniecībā", un par nepieciešamību veikt izmaiņas reģistrētajā darbības veidā.

Dienests lēmumā secinājis, ka nav konstatējami objektīvi iemesli, kāpēc pieteicēja izvairās iesniegt visus pieprasītos dokumentus, lai dienests noskaidrotu lietas faktus, apstākļus un izvērtētu pieteicējas saimnieciskās darbības atbilstību Novēršanas likuma 3. pantam. Turklāt pieteicējas rīcība, atsakoties iesniegt pieprasītos dokumentus, nav saprotama arī tāpēc, ka tieši no iesniegto dokumentu izvērtēšanas ir atkarīgs lietas izskatīšanas rezultāts, kas ir pieteicējas ieinteresēs. Savukārt, nesaņemot no pieteicējas pieprasītos dokumentos, dienestam nav pamata apstiprināt likuma subjekta statusa zaudēšanu. Ja, pieteicējas ieskatā, tās saimnieciskā darbība neatbilst Novēršanas likuma 3. pantā minētajām pazīmēm, pieteicējai tas jāpamato ar objektīvi pārbaudāmiem faktiem un informāciju, ko pieteicēja nav darījusi.

Pieteicēja ne dienestam, ne arī tiesai nav iesniegusi pārējos dienesta pieprasītos dokumentus, proti, grāmatvedības reģistrus (galveno grāmatu vai žurnālu-virsgrāmatu, debitoru un kreditoru apgrozījumus), bankas norēķinu kontu izrakstus, kā arī sadarbības un/vai aizdevuma līgumus (izņemot tos, kuri dienestam jau tika iesniegti pārbaudes laikā), kā arī nav sniegusi izvērstu paskaidrojumu par savu darbību. Pieteicējas pilnvarotais pārstāvis tiesas sēdē norādīja, ka pieteicēja iesniedza dienestam tos dokumentus, kas pieteicējas ieskatā attiecas uz pārbaudāmo jautājumu, savukārt pamatotu skaidrojumu pārējo pieprasīto dokumentu nesniegšanai pieteicēja nav sniegusi arī tiesai.

Savukārt, iztrūkstot pilnīgai informācijai par pieteicējas darbību, tostarp, grāmatvedības reģistriem (galveno grāmatu vai žurnālu-virsgrāmatu, debitoru un kreditoru apgrozījumus), bankas norēķinu kontu izrakstiem, kā arī sadarbības un/vai aizdevuma līgumiem nav iespējams objektīvi pārbaudīt un konstatēt vai pieteicēja ir vai nav Novēršanas likuma subjekts.

[8] Novēršanas likuma 37.^{2} pants noteic, ka likuma subjekts dokumentē klienta izpētes pasākumus, kā arī informāciju par visiem klienta veiktajiem un saņemtajiem maksājumiem un pēc uzraudzības un kontroles institūcijas vai Finanšu izlūkošanas dienesta pieprasījuma tajā noteiktajā termiņā uzrāda šos dokumentus likuma subjekta uzraudzības un kontroles institūcijai vai iesniedz šo dokumentu kopijas Finanšu izlūkošanas dienestam.

Tiesa jau iepriekš konstatēja, ka pieteicēja tikai daļēji ir iesniegusi pārbaudei dienesta pieprasītos dokumentus, tādējādi pilnībā neizpildot dienesta prasību nodrošināt pārbaudes veikšanu un uzrādīt visus pieprasītos dokumentus.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka pieteicēja nav ievērojusi Novēršanas likuma 37.^{2} pantā noteikto, pēc uzraudzības un kontroles institūcijas pieprasījuma tajā noteiktajā termiņā uzrādīt šos dokumentus likuma subjekta uzraudzības un kontroles institūcijai.

[9] Atbilstoši Novēršanas likuma 77. panta pirmajai daļai, uzraudzības un kontroles institūcija piemēro šā likuma 78. pantā noteiktās sankcijas, ja tiek konstatēti normatīvo aktu pārkāpumi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā.

Savukārt Novēršanas likuma 78. panta pirmās daļas 3. punkts noteic, ka par normatīvo aktu pārkāpumu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas jomā, tai skaitā attiecībā uz klienta izpēti, darījuma attiecību un darījumu uzraudzību, ziņošanu par aizdomīgiem darījumiem, informācijas sniegšanu uzraudzības un kontroles institūcijai vai Finanšu izlūkošanas dienestam, atturēšanos no darījuma veikšanas, līdzekļu iesaldēšanu, iekšējās kontroles sistēmu, informācijas glabāšanu un iznīcināšanu, kā arī par Regulas Nr. 2023/1113 pārkāpumu likuma subjektam var piemērot soda naudu divkāršā apmērā no pārkāpuma rezultātā iegūtās peļņas (ja to iespējams aprēķināt) vai citādu soda naudu līdz 1 000 000 *euro*.

Vienlaikus atbilstoši Novēršanas likuma 77. panta trešajai daļai uzraudzības un kontroles institūcija, nosakot sankciju vai uzraudzības pasākumu veidu un apmēru, ņem vērā visus būtiskos apstākļus, tostarp: 1) pārkāpuma smagumu, ilgumu un sistemātiskumu; 2) fiziskās vai juridiskās personas atbildības pakāpi; 3) fiziskās vai juridiskās personas finansiālo stāvokli (atbildīgās fiziskās personas gada ienākumu apmēru vai atbildīgās juridiskās personas kopējo gada apgrozījumu un citus finansiālo stāvokli ietekmējošos faktorus); 4) fiziskās vai juridiskās personas pārkāpuma rezultātā iegūto peļņu, ciktāl to var aprēķināt; 5) pārkāpuma radītos zaudējumus trešajām personām, ciktāl tos var noteikt; 6) to, cik lielā mērā pie atbildības sauktā fiziskā vai juridiskā persona sadarbojas ar uzraudzības un kontroles institūciju; 7) fiziskās vai juridiskās personas iepriekš izdarītos pārkāpumus noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas un starptautisko vai nacionālo sankciju jomā.

Pārbaudot, vai un kāda ietekme uz pieteicējai piemēroto soda apmēru pārsūdzētajā lēmumā ir bijusi konstatētajam pārkāpumam, tiesa secina, ka dienests pareizi konstatējis, ka viens no svarīgākajiem apstākļiem, kas jāņem vērā, nosakot soda apmēru, ir finansiālais stāvoklis. Tāpat būtisks soda piemērošanas kritērijs ir tas, vai un cik daudz pie atbildības sauktā persona sadarbojas ar uzraudzības un kontroles institūciju. Dienests, nosakot sodu, pamatoti ir ņēmis vērā, ka pieteicēja nesadarbojās ar iestādi, jo pat pēc vairākkārtējiem lūgumiem iesniegt visus pieprasītos dokumentus, pieteicēja bez objektīva pamata to nav izdarījusi.

Iestādei piešķirta plaša rīcības brīvība par Novēršanas likuma pārkāpumiem katrā konkrētajā gadījumā noteikt likuma subjektam piemērojamo sankciju, pirms tam apsverot sankcijas un tās apmēra lietderīgumu un samērīgumu. Minētais likums paredz, ka iestādei, īstenojot attiecīgo rīcības brīvību, jāizvērtē visi būtiskie, tostarp likuma 77. panta trešajā daļā ietvertie apstākļi. Savukārt tiesai, piemērojot minētā likuma 77. un 78. panta normas, jānoskaidro, vai iestāde ir atpazinusi tai piešķirto rīcības brīvību, vai tā nav pārkāpusi rīcības brīvības robežas, un vai tā pareizi izmantojusi piešķirto rīcības brīvību (sk. *Senāta 2023. gada 6. novembra sprieduma lietā Nr. SKA-131/2023, ECLI:LV:AT:2023:1106.A420287419.10.S, 5. punktu*). Papildus šādos gadījumos jāņem vērā arī tas, ka, samazinot nelegāli iegūto līdzekļu legalizācijas iespējas, palielinās sabiedrības drošība un uzlabojas valsts reputācija starptautiskā līmenī, kas ir visas sabiedrības interesēs (sk. *turpat 8. punktu*).

Vadlīniju VI sadaļā noteikts, ka gadījumā, ja subjekts dienesta noteiktajā termiņā nesniedz pieprasīto informāciju, dienests piemēro soda naudu no 1500 *euro* līdz 50 000 *euro*, kā arī aptur likuma subjekta darbību līdz brīdim, kamēr ir novērsts pārkāpums.

Tiesa atzīst, ka izskatāmajā gadījumā dienests, nosakot pieteicējai soda naudu 1500 *euro* par Novēršanas likuma prasību neievērošanu, ir veicis individuālu izvērtējumu. Tiesa uzskata, ka pieteicējas pieļautais pārkāpums ir būtisks, pieteicēja ilgstoši nav iesniegusi visus dienesta pieprasītos dokumentus, kas bija nepieciešami objektīvai, citastarp pašas pieteicējas lūguma par pieteicējas neatbilstību Novēršanas likuma subjekta statusam, izvērtēšanai. Pieteicēja nav nodrošinājusi pienācīgu sadarbību ar nodokļu administrāciju, ignorējot vairākkārtējos dienesta sniegtos pilnīgu dokumentu nepieciešamības skaidrojumus un pieprasījumus dokumentu uzrādīšanai. Šāda rīcība liecina par pieteicējas apzinātu izvairīšanos no pārbaudes veikšanas, kas būtiski apgrūtina izvērtēšanu. Līdz ar to šādā gadījumā ir pamatota soda naudas piemērošana, nevis brīdinājuma izteikšana. Soda naudas piemērošana šādā gadījumā ir nepieciešama arī tāpēc, lai veicinātu efektīvu Novēršanas likumā ietverto prasību izpildi, tādējādi samazinot nelegāli iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas iespējas. Tiesa atzīst, ka piemērotā soda nauda ir samērīga ar pieteicējas finansiālo stāvokli, proti, pieteicējas 2024. gada neto apgrozījums bija /Summa ciparos/ *euro*. Līdz ar to soda naudas piemērošana nevar radīt pieteicējai būtisku finansiālo slogu.

Pieteicēja nav sniegusi tiesai informāciju par apstākļiem, kas varētu būt par pamatu citādam konstatējumam un secinājumiem. Līdz ar to tiesa nekonstatē samērīguma principa pārkāpumu vai kļūdas rīcības brīvības izmantošanā.

[10] Apkopojot visu iepriekš norādīto, tiesa atzīst pārsūdzēto dienesta lēmumu par tiesisku un pamatotu, bet pieteicējas pieteikums līdz ar to ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251. pantu un 289.-291. pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt /Nosaukums A/ pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2025. gada 13. augusta lēmuma Nr. 30.8/22.10/2667 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese I.Petrovska